2025/2630

19.12.2025 г.

РЕШЕНИЕ (ЕС) 2025/2630 НА КОМИСИЯТА

от 16 декември 2025 година

относно прилагането на член 106, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес, и за отмяна на Решение 2012/21/ЕС

(текст от значение за ЕИП)

ЕВРОПЕЙСКАТА КОМИСИЯ,

като взе предвид Договора за функционирането на Европейския съюз, и по-специално член 106, параграф 3 от него,

като има предвид, че:

1) В член 14 от Договора за функционирането на Европейския съюз (Договора) се изисква, без да се засягат членове 93, 106 и 107 от Договора, Съюзът да използва своите правомощия по такъв начин, че да осигури извършването на услуги от общ икономически интерес (УОИИ) въз основа на принципи и условия, които им позволяват да изпълняват своите задачи.

2) За да могат определени УОИИ да се извършват въз основа на принципи и при условия, които им позволяват да изпълняват своите задачи, може да се окаже необходима финансова подкрепа от държавата, предназначена да покрие някои или всички специфични разходи, възникващи от задълженията за предоставяне на обществена услуга. В съответствие с член 345 от Договора е без значение дали такива УОИИ се извършват от публични или частни предприятия.

3) Член 106, параграф 2 от Договора гласи, че предприятията, натоварени с извършването на УОИИ или които имат характер на фискален монопол, се подчиняват на разпоредбите, съдържащи се в Договора, и по-специално на правилата за конкуренцията, доколкото прилагането на тези правила не препятства юридически или фактически изпълнението на възложените задачи. Това обаче не следва да засяга развитието на търговията до степен, която би била в противоречие с интересите на Съюза.

4) В своето решение по делото *Altmark* ([1]) Съдът на Европейския съюз постанови, че компенсацията за обществена услуга не представлява държавна помощ по смисъла на член 107 от Договора, при условие че са изпълнени четири кумулативни критерия. Първо, предприятието получател трябва действително да има задължения да извършва обществена услуга и тези задължения трябва да бъдат ясно дефинирани. Второ, параметрите, въз основа на които се изчислява компенсацията, трябва да бъдат установени предварително по обективен и прозрачен начин. Трето, компенсацията не трябва да надхвърля необходимото за пълно или частично покриване на разходите, възникнали при изпълнение на задължението за извършване на обществена услуга, като се отчитат съответните постъпления и разумна печалба. Четвърто, когато предприятието, което трябва да изпълнява задължения за обществена услуга, в конкретен случай не е избрано вследствие на процедура за възлагане на обществена поръчка, която би дала възможност да бъде избран кандидатът, който е в състояние да предостави тези услуги на най-ниската цена за общността, равнището на необходимата компенсация трябва да се определи въз основа на анализ на разходите, които би направило типично, добре управлявано и подходящо оборудвано предприятие.

5) Когато тези четири критерия не са спазени, но общите условия за приложимост на член 107, параграф 1 от Договора са спазени, компенсацията за обществена услуга представлява държавна помощ и се подчинява на членове 93, 106, 107 и 108 от Договора.

6) В допълнение към посоченото решение, три инструмента са от значение за прилагането на правилата за държавна помощ към компенсации, дадени за предоставянето на УОИИ:

   a) Съобщение на Комисията относно прилагането на правилата на Европейския съюз за държавна помощ към компенсация, дадена за предоставяне на УОИИ ([2]), в което се пояснява прилагането на член 107 от Договора и четирите критерия, установени в решението по делото *Altmark* за такава компенсация;

([1]) Решение C-280/00 по дело *Altmark Trans и Regierungspräsidium Magdeburg/Nahverkehrsgesellschaft* (EU:C:2003:415).

([2]) Съобщение на Комисията за прилагането на правилата на Европейския съюз за държавна помощ към компенсацията, предоставена за предоставянето на услуги от общ икономически интерес (ОВ C 8, 11.1.2012 г., стр. 4).

б) Регламент на Комисията (ЕС) 2023/2832 относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора към помощта *de minimis* за предоставяне на УОИИ ([3]), в който се определят някои условия, включително размерът на компенсацията, при които се счита, че компенсацията за обществена услуга не отговаря на всички критерии на член 107, параграф 1;

в) рамка за държавна помощ под формата на компенсация за обществена услуга ([4]), в която се посочва как Комисията ще анализира случаите, които не попадат в приложното поле на настоящото решение и поради това за тях трябва да се подаде уведомление до Комисията.

7) В Решение 2012/21/ЕС на Комисията ([5]) се уточнява смисълът и степента на изключението по член 106, параграф 2 от Договора и се определят правилата, позволяващи ефективно следене на изпълнението на определените в посочената разпоредба критерии. С оглед на опита, натрупан при прилагането на Решение 2012/21/ЕС, промените в икономическите условия, по-специално във връзка с жилищната криза, както и развитието на пазара, е необходимо да се преразгледат правилата, предвидени в посоченото решение.

8) По тази причина Решение 2012/21/ЕС следва да бъде отменено и заменено с настоящото решение, в което се определят условията, при които държавната помощ под формата на компенсация за УОИИ е освободена от изискването за предварително уведомление по член 108, параграф 3 от Договора, тъй като тя може да се счита за съвместима с член 106, параграф 2 от Договора.

9) Държавна помощ под формата на компенсация за УОИИ може да се счита за съвместима само ако се отпуска с цел да се гарантира предоставянето на УОИИ, както е посочено в член 106, параграф 2 от Договора. От съдебната практика ([6]) е ясно, че при липса на секторни правила на Съюза, уреждащи този въпрос, държавите членки разполагат с голяма свобода да определят услугите, които могат да бъдат класифицирани като УОИИ. Ето защо задачата на Комисията е да гарантира, че няма явна грешка при определянето на УОИИ.

10) Ако са спазени определени условия, компенсация в ограничен размер, предоставена на предприятия, натоварени с предоставянето на УОИИ, не засяга развитието на търговията и конкуренцията до такава степен, че да противоречи на интересите на Съюза. За определянето на получателя на помощта в настоящото решение следва да се прилага понятието „едно и също предприятие“, определено в член 2, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2023/2832 на Комисията ([7]). Поради това, ако са спазени определени условия, не следва да се изисква уведомление за индивидуална държавна помощ за компенсация, която е по-малка от конкретен годишен размер на компенсацията. Целесъобразно е също така да се увеличи този общ праг за компенсация, за да бъде взета предвид инфлацията след приемането на Решение 2012/21/ЕС.

11) На едно предприятие може да бъде възложено да извършва множество УОИИ и то може да получи компенсация до общия праг на компенсация за всяка УОИИ, която му е възложена. Същото важи и за случаите, когато на едно предприятие е възложено да извършва съвместно или индивидуално УОИИ от няколко държави членки. Следователно това предприятие, на което е възложено извършването, следва да може да получи компенсация до общия праг от всяка възлагаща държава членка, в която се предоставя услугата.

([3]) Регламент (ЕС) 2023/2832 на Комисията от 13 декември 2023 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis за предприятия, предоставящи услуги от общ икономически интерес (ОВ L, 2023/2832, 15.12.2023 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2832/oj).

([4]) Съобщение на Комисията — Рамка на Европейския съюз за държавна помощ под формата на компенсации за обществени услуги (ОВ C 8, 11.1.2012 г., стр. 15).

([5]) Решение 2012/21/ЕС на Комисията от 20 декември 2011 г. относно прилагането на член 106, параграф 2 от Договора за функционирането на Европейския съюз за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (ОВ L 7, 11.1.2012 г., стр. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2012/21(1)/oj).

([6]) Решение C-280/00 по дело *Altmark Trans u Regierungspräsidium Magdeburg/Nahverkehrsgesellschaft* EU:C:2003:415.

([7]) Регламент (ЕС) 2023/2832 на Комисията от 13 декември 2023 г. относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора за функционирането на Европейския съюз към помощта de minimis за предприятия, предоставящи услуги от общ икономически интерес (ОВ L, 2023/2832, 15.12.2023 г., ELI:. http://data.europa.eu/eli/reg/2023/2832/oj).

12) Болниците и предприятията за социални услуги, на които са възложени задачи от общ икономически интерес, включително когато са структурирани като организации с нестопанска цел ([8]), имат специфични характеристики, които трябва да бъдат взети предвид. По-специално следва да се отчете фактът, че при настоящите икономически условия за социалните услуги може да е необходима помощ в размер, който надхвърля общия праг за компенсация, определен в настоящото решение, за да се компенсират разходите за обществена услуга, а същевременно една по-голяма сума на компенсацията за социални услуги не води непременно до по-голям риск от нарушаване на конкуренцията. В съответствие с това предприятията, натоварени със социални услуги, следва също да се ползват от освобождаването от уведомяване, предвидено в настоящото решение, дори ако размерът на компенсацията, която получават, надвишава общия праг за компенсация. Освобождаването от задължението за уведомяване следва да се прилага и за болници, предоставящи медицинско обслужване, включително, когато е приложимо, спешно обслужване и допълнителни услуги, пряко свързани с основните им дейности, по-специално в областта на медицинските научни изследвания. За да се ползват от освобождаването от изискването за уведомяване, социалните услуги следва да бъдат ясно определени и да посрещат социални нужди, свързани със здравеопазването и дългосрочните грижи, грижите за децата, достъпа до пазара на труда и реинтегрирането в него, както и грижите и социалното приобщаване на уязвимите групи. Тук попадат услугите в подкрепа на независимия живот и приобщаването в общността на хората с увреждания, например лична помощ, центрове за независим живот, услуги, свързани с помощни технологии, услуги за рехабилитация и абилитация.

13) По същите причини компенсацията за предоставянето на УОИИ за социални жилища за домакинства в неравностойно положение или групи в неравностойно социално положение, включително бездомни лица, които поради ограничения в платежоспособността не могат да получат достъп до жилище при пазарни условия, може да бъде освободена от задължението за уведомяване дори ако надвишава общия праг за компенсация. Следва да бъде възможно компенсацията за услуги за социални жилища да покрива, наред с други неща, инвестиционните разходи за построяването на нови сгради, включително придобиването на земя, придобиването на съществуващи апартаменти или сгради, които да бъдат преобразувани или санирани, преобразуването или санирането на съществуващи апартаменти или сгради (или техни отделни сградни компоненти ([9])), разходите за спазването на изискванията за физическа достъпност за възрастни хора или лицата с увреждания, спазването на екологичните стандарти и разходите за адаптиране с цел издръжливост спрямо изменението на климата, включително устойчивостта на водните ресурси, както и оперативните разходи, когато това е необходимо за експлоатацията на услугата.

14) След приемането на Решение 2012/21/ЕС финансовата достъпност на жилищата се превърна в значителен проблем в много държави членки, засягайки не само домакинствата в неравностойно положение или групите в неравностойно социално положение, но и групите със средни доходи, като все по-голям брой хора срещат трудности да си осигурят качествени жилища на достъпна цена. Жилищните проблеми могат да бъдат особено остри на определени места, като например градове със силна посещаемост от туристи и големи градове, бързо развиващи се градски и икономически центрове, отдалечени, най-отдалечени и изолирани региони. Поради това е необходимо да се предприемат мерки за увеличаване на наличността на жилища на достъпни цени чрез отдаване под наем или собственост, за да се облекчи напрежението на местните пазари на жилища. За да се улеснят публичните инициативи в подкрепа на финансово достъпните жилища, е целесъобразно да се установят специфични условия за освобождаване на УОИИ за финансово достъпни жилища от изискването за уведомяване съгласно член 108, параграф 3 от Договора.

15) Въпреки че домакинствата в неравностойно положение или групите в неравностойно социално положение, включително бездомните хора, могат да се възползват от УОИИ за социални жилища, тези УОИИ могат да включват и ограничена част домакинства, които не са в неравностойно положение, за да се предотврати пространственото концентриране на бедността.

([8]) Определението за „организация с нестопанска цел“, посочено в Регламент (ЕС) 2023/2832 относно прилагането на членове 107 и 108 от Договора, е приложимо и в контекста на изпълнението на настоящото решение.

([9]) Съгласно член 2, точка 17 от Директива (ЕС) 2024/1275 на Европейския парламент и на Съвета от 24 април 2024 г. относно енергийните характеристики на сградите (ОВ L, 2024/1275, 8.5.2024 г., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/1275/oj), „сграден компонент“ означава техническа сградна инсталация или компонент от външните ограждащи елементи на сградата. Съгласно член 2, параграф 6 от посочената директива „техническа сградна инсталация“ означава техническо оборудване на дадена сграда или обособена част от сграда, предназначено за отопление на помещения, охлаждане на помещения, вентилация, топла вода за битови нужди, вградено осветление, сградна автоматизация и управление, производство на енергия от възобновяеми източници и съхраняване на енергия на място или комбинация от такива системи, включително системите, използващи енергия от възобновяеми източници. В съответствие с член 2, параграф 15 от посочената директива „външни ограждащи елементи на сградата“ означава интегрираните компоненти на дадена сграда, които отделят вътрешната от външната среда на сградата.

16) Когато държавите членки трябва да предоставят жилища предимно на домакинства, които не са в неравностойно положение, те могат да създадат УОИИ за финансово достъпни жилища, от които да се възползват главно домакинствата, които нямат достъп до жилища на достъпни цени поради условията на съответните пазари, но не са в неравностойно положение. Въпреки това УОИИ за финансово достъпни жилища все пак може да включват част от домакинства в неравностойно положение. Бенефициерите на УОИИ за финансово достъпни жилища следва да се определят, като се вземат предвид предимно доходите на домакинствата в сравнение с цените на жилищния пазар и състава на домакинството, комбинирани, ако е необходимо, с други фактори. Например нуждата от финансово достъпни жилища би могла да бъде намалена, когато членовете на домакинства притежават или са съсобственици на жилищен имот. Държавите членки следва също да могат да отдават приоритет при настаняването във финансово достъпни жилища на хора, за които има вероятност да срещнат трудности в достъпа до жилищните пазари, включително например хора, изпълняващи съществена обществена роля, лица с увреждания, възрастни хора или студенти, или самотни родители.

17) Освен това държавите членки следва да могат да насърчават приобщаващи квартали чрез модели на жилищно настаняване, като например „Новия европейски Баухаус“ ([10]), при които достъп до субсидирани жилища се дава приоритетно въз основа на цели за социално многообразие, и чрез модели, които съчетават субсидирани жилища (социални или финансово достъпни жилища) с жилища на пазарни цени, както и като гарантират, че жилищната среда и кварталите са достъпни за приобщаване на хората с увреждания.

18) За да се справи ефективно с жилищната криза, на УОИИ за финансово достъпни жилища може често да е необходима помощ в размер над общия праг на компенсация, предвиден в настоящото решение, за да се компенсират разходите за обществена услуга. Действително, за да се преодолее разликата между търсенето и предлагането през следващото десетилетие, Европейската комисия ([11]) изчислява, че в Европа ще трябва да се построят допълнително около 650 000 жилища годишно към 1,6-те милиона, които се строят в момента. Изграждането на тези допълнителни жилищни единици ще струва приблизително 153 милиарда евро годишно. Значителните инвестиции във финансово достъпни жилища не водят непременно до значителни рискове от нарушаване на конкуренцията. Съответно компенсацията за предоставянето на УОИИ за финансово достъпни жилища за домакинствата, които нямат достъп до тях, следва да бъде освободена от изискването за уведомяване, дори ако надвишава общия праг за компенсация, при условие че са въведени достатъчно предпазни мерки, както е посочено в настоящото решение и приложението към него, за ограничаване на нарушаването на конкуренцията.

19) Компенсацията за предоставянето на УОИИ за финансово достъпни жилища не следва да води до неправомерна намеса в нормалните пазарни условия, която би могла да изтласка частните инвестиции и да наруши значително конкуренцията. Същевременно е важно най-уязвимите домакинства да продължат да се ползват от УОИИ за социални жилища. Поради това, когато замислят УОИИ за социални и финансово достъпни жилища, държавите членки следва да спазват специфичен набор от изисквания.

20) Държавите членки следва да могат да измерват финансовата достъпност на жилищата с различни показатели като съотношението наем/доход ([12]), съотношението между плащане по ипотека и доход ([13]), съотношението цена/доход ([14]), процента на прекомерни жилищни разходи или годините доход, необходими за закупуване на жилище ([15]). Държавите членки следва да определят референтните стойности на тези показатели, по които се установяват ситуации, в които е невъзможно да бъдат намерени финансово достъпни жилища на национално, регионално или местно равнище. Разходите за енергия следва да се вземат предвид при определянето на финансовата достъпност. Държавите членки следва да могат да докажат, че определянето на нуждите от финансово достъпни жилища се основава на тези показатели.

([10]) Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите — Нов европейски Баухаус – от визията до реализацията (COM(2025)1026) и Предложение за препоръка на Съвета относно новия европейски Баухаус (COM(2025)1027).

([11]) Съобщение на Комисията до Европейския парламент, Съвета, Европейския икономически и социален комитет и Комитета на регионите —„Европейски план за жилища на достъпни цени“ (COM(2025) 1025).

([12]) Частта от брутния месечен доход на домакинството, заделена за плащане на наем.

([13]) Делът от брутния месечен доход на домакинството, необходим за покриване на средните месечни погасителни вноски по ипотечен кредит.

([14]) Съотношението на медианните цени на жилищата към медианния годишен доход на домакинствата в даден район.

([15]) Броят години брутен доход на домакинството, необходим за закупуване на обичайно жилище по текущи пазарни цени.

21) Компенсацията за УОИИ за финансово достъпни жилища следва по принцип да се съсредоточи върху инвестиционните разходи за построяването на нови сгради, включително придобиването на земя, придобиването на съществуващи апартаменти или сгради, които да бъдат преобразувани или санирани, преобразуването или санирането на съществуващи апартаменти или сгради (или техни отделни сградни компоненти), спазването на изискванията за физическа достъпност за възрастни хора или лица с увреждания, спазването на екологичните стандарти и адаптирането с цел издръжливост спрямо изменението на климата, включително устойчивостта на водните ресурси. Когато е необходимо за извършването на услугата, компенсацията може също да покрива оперативни разходи.

22) За да се избегне злоупотреба с финансово достъпни жилища, например за второ жилище или краткосрочно отдаване под наем, държавите членки следва да гарантират, че жилището се използва и продължава да се използва за правилната цел.

23) Цените на УОИИ за финансово достъпни жилища трябва да бъдат в диапазон, който гарантира финансовата достъпност на жилищата, без да се надхвърля тази цел, за да се избегне неоправдано нарушаване на конкуренцията. Държавите членки могат също да вземат предвид разходите за енергия и други жилищни разходи, когато определят цените на финансово достъпните жилища, за да бъде отразена общата финансова тежест за домакинствата.

24) За да се гарантира, че УОИИ за социалните и финансово достъпните жилища са адаптирани към нуждите на домакинствата, държавите членки следва да прилагат минимални критерии за качество, опазване на околната среда и физическа достъпност на тези услуги. Тези критерии включват например физическата достъпност за лица с увреждания и възрастните хора, издръжливостта спрямо изменението на климата, минималната площ, отоплението и охлаждането, вентилацията, енергийните характеристики, санитарните съоръжения и водоснабдяването, стабилността на сградите и противопожарната безопасност, както и широколентовата готовност на сградата. Когато определят местоположението на проектите за социални и финансово достъпни жилища, държавите членки могат също така да вземат предвид физическата достъпност, включително за хората с увреждания, на финансово приемлив транспорт до основни услуги като здравеопазване, образование и финансови услуги.

25) За да се запази конкуренцията в сегмента на пазара на финансово достъпни жилища, УОИИ за финансово достъпни жилища следва да бъдат отворени при равни условия за всички участници на пазара, които са в състояние да предоставят такива услуги.

26) Сградите за социални жилища или за финансово достъпни жилища, субсидирани в рамките на УОИИ, следва да останат предназначени за целите на предоставянето на социални или финансово достъпни жилища за достатъчно дълъг период от време, от поне 20 години, за да се предотвратят спекулации. Същевременно при специфични надлежно обосновани обстоятелства, като например предоставяне на временно настаняване в случай на екстремни метеорологични и климатични явления или други природни бедствия, могат да бъдат обосновани схеми за оперативна помощ или инвестиционни схеми с малка публична подкрепа и схеми с по-кратка продължителност. Освен това е оправдано от това задължение за спазване на минимална продължителност от 20 години да бъдат освободени доставчиците на УОИИ за социални и финансово достъпни жилища, чиито дейности по същество са ограничени до предоставянето на тази УОИИ, а евентуалните им годишни търговски приходи не надвишават 5 % от всичките им годишни приходи през периода на възлагане, като тези търговски приходи могат да се считат за второстепенни по отношение на УОИИ и които доставчици са правно задължени да реинвестират всички свои печалби в предоставянето на тази услуга. Целта на това освобождаване е да се даде възможност на тези доставчици на УОИИ за жилища да продават социални или финансово достъпни жилища, за да реинвестират в по-подходящи социални или финансово достъпни жилища, когато това изглежда необходимо. При прилагането на това освобождаване държавите членки следва да гарантират, че търговските приходи остават второстепенни, например чрез проверки на случаен принцип, по-специално в случай на съмнение за злоупотреба.

27) Критично важни лекарства са тези, при които недостатъчните доставки водят до сериозна вреда или до риск от сериозна вреда за пациентите. Възможно е да има рискове и слабости във веригата на доставки на някои критично важни лекарства, което може да застраши непрекъснатото снабдяване с тях за пациентите в Съюза, по-специално в кризисни ситуации, като например пандемия. Тези рискове и слабости потенциално оправдават целенасочена публична намеса, включително финансиране, по-специално в производствен капацитет за критично важни лекарства, техните активни вещества и други ключови суровини. Когато се установи пазарна неефективност по отношение на сигурността на доставките на конкретно критично важно лекарство на равнището на Съюза или на равнището на една или няколко държави членки чрез оценка на уязвимостта, всички или някои от засегнатите държави членки следва да могат да решат да възложат конкретни задължения за обществена услуга на операторите, за да се повиши сигурността на доставките на такива критично важни лекарства. Поради това компенсацията за УОИИ за критично важни лекарства под общия праг за компенсация следва да бъде освободена от изискването за уведомяване съгласно член 108, параграф 3 от Договора.

28) Член 93 от Договора представлява *lex specialis* по отношение на член 106, параграф 2 от Договора. С член 93 се установяват правилата, приложими за компенсацията за обществена услуга в сектора на наземния транспорт. Що се отнася до пътническия транспорт, член 93 се прилага с Регламент (ЕО) 1370/2007 на Европейския парламент и на Съвета ([16]), в който се определят правилата, приложими за компенсирането на задължения за обществена услуга в обществения пътнически превоз. Държавите членки прилагат Регламент (ЕО) 1370/2007 по собствено усмотрение към пътнически превоз по вътрешни водни пътища. С Регламент (ЕО) 1370/2007 се освобождава от задължение за уведомяване съгласно член 108, параграф 3 от Договора всяка компенсация в сектора на наземния транспорт, която изпълнява условията по посочения регламент. Що се отнася до товарния транспорт, в Съобщението на Комисията „Насоки относно държавната помощ за сухопътен и мултимодален транспорт“, в което се определят условията, при които държавната помощ, представляваща възстановяване на разходи за изпълнението на определени задължения, присъщи на понятието за обществена услуга в сектора на железопътния товарен транспорт, може да бъде счетена за съвместима с вътрешния пазар съгласно член 93 от Договора, се дава тълкуване на този член. В съответствие с решението по делото *Altmark* компенсацията в сектора на наземния транспорт, при която не са спазени разпоредбите на член 93 от Договора, не може да бъде обявена за съвместима с Договора въз основа на член 106, параграф 2 от Договора или въз основа на която и да е друга разпоредба от Договора. Следователно настоящото решение не следва да се прилага към сектора на наземния транспорт.

29) За разлика от наземния транспорт секторите на морския и въздушния транспорт са предмет на член 106, параграф 2 от Договора. Някои правила, приложими за компенсациите за обществени услуги в секторите на въздушния и морския транспорт, се съдържат в Регламент (ЕО) 1008/2008 на Европейския парламент и на Съвета ([17]) и в Регламент (ЕИО) 3577/92 на Съвета ([18]). Обаче за разлика от Регламент (ЕО) 1370/2007 тези регламенти не се позовават на съвместимостта на възможните елементи на държавна помощ, нито съдържат изключение от задължението за уведомяване съгласно член 108, параграф 3 от Договора. Следователно настоящото решение следва да се прилага при компенсация за обществена услуга в секторите на въздушния и морския транспорт, при условие че освен спазването на условията, посочени в настоящото решение, тази компенсация съответства също така на секторните правила, определени в Регламент (ЕО) 1008/2008 и Регламент (ЕИО) 3577/92, когато е приложимо.

30) В специфичните случаи на компенсация за обществена услуга за въздушни или морски връзки към острови и за летища и пристанища, които представляват УОИИ, както е посочено в член 106, параграф 2 от Договора, е целесъобразно да се предвидят прагове въз основа на средния брой пътници на година. Освен това, когато морските връзки с островите включват превоз на товари, е целесъобразно да се предвидят прагове въз основа на типичното съотношение между капацитета за превоз на пътници и капацитета на превозното средство. Тези прагове отразяват икономическата действителност на тези дейности и техния характер на УОИИ. Освен това, въз основа на опита, придобит с Насоките за въздухоплаването от 2014 г. ([19]), дори летища с годишен пътникопоток над 200 000 пътници все още често не са рентабилни. За да бъде отразена тази икономическа реалност, е целесъобразно прагът за пътникопотока, определен с Решение 2012/21/ЕС, да се увеличи от 200 000 пътници на 500 000 пътници. И накрая, като се има предвид ролята на пристанищата, и по-специално за островните и най-отдалечените региони, сегашният праг следва да бъде увеличен от 300 000 на 400 000 пътници. Поради решаващата им роля за свързаността, дължаща се на географската им отдалеченост от континенталната част на държавата членка, пристанищата в най-отдалечените региони следва да се ползват от освобождаването от изискването за уведомяване, независимо от годишния пътникопоток или превоза на товари.

31) Степента, до която определени мерки за компенсация засягат търговията и конкуренцията, зависи не само от средния размер на компенсацията, получена за година и за съответния сектор, но и от цялата продължителност на възлагането на УОИИ. Освен ако по-дълъг срок не е обоснован от необходимостта от значителни инвестиции, например в областта на социалните или финансово достъпните жилища, когато инвестициите обикновено се амортизират за повече от 20 години, прилагането на настоящото решение следва да бъде ограничено за срокове на възлагане, които не надхвърлят 10 години.

([16]) Регламент (ЕО) № 1370/2007 на Европейския парламент и на Съвета от 23 октомври 2007 г. относно обществените услуги за пътнически превоз с железопътен и автомобилен транспорт и за отмяна на регламенти (ЕИО) № 1191/69 и (ЕИО) № 1107/70 на Съвета (ОВ L 315, 3.12.2007 г., стр. 1), ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2007/1370/oj).

([17]) Регламент (ЕО) № 1008/2008 на Европейския парламент и на Съвета от 24 септември 2008 г. относно общите правила за извършване на въздухоплавателни услуги в Общността (преработен) (ОВ L 293, 31.10.2008 г., стр. 3, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2008/1008/oj).

([18]) Регламент (ЕИО) № 3577/92 на Съвета от 7 декември 1992 г. относно прилагането на принципа за свободно предоставяне на услуги в областта на морския превоз в рамките на държавите членки (морски каботаж) (ОВ L 364, 12.12.1992 г., стр. 7, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1992/3577/oj).

([19]) Съобщение на Комисията — Насоки относно държавните помощи за летища и авиокомпании (ОВ C 99, 4.4.2014 г., стр. 3).

32) За да се прилага член 106, параграф 2 от Договора, на въпросното предприятие трябва да бъде конкретно възложено от държавата членка да извършва определена УОИИ.

33) За да се осигури изпълнението на критериите, посочени в член 106, параграф 2 от Договора, е необходимо да се установят по-точни условия и изисквания, които следва да бъдат изпълнени във връзка с възлагането на извършването на УОИИ. Размерът на компенсацията може да бъде точно изчислен и проверен само ако задълженията за предоставяне на обществени услуги, възложени на предприятията, и всички задължения, възложени на държавата, са ясно определени в един или повече актове на компетентните публични органи в съответната държава членка. Формата на инструмента може да е различна в отделните държави членки, но в него следва да се уточняват поне съответните предприятия, точното съдържание и продължителност на наложените задължения за обществена услуга, както и съответната територия, когато е приложимо, предоставянето на всякакви изключителни или специални права, и да са описани компенсационният механизъм и параметрите за определяне на компенсацията и за избягване и възстановяване на всяка възможна свръхкомпенсация.

34) С цел да бъдат избегнати неоправдани нарушения на конкуренцията, компенсацията не следва да надвишава необходимото за покриване на нетните разходи, направени от предприятието за извършването на услугата, като към тях се добавя разумна печалба.

35) Нетният разход, който трябва да бъде взет предвид, следва да бъде изчислен като разликата между разхода, направен за извършването на УОИИ и прихода, получен от УОИИ или, алтернативно, като разликата между нетния разход при извършване на дейност със задължение за обществена услуга и нетния разход или печалба при извършване на дейност без задължение за обществена услуга. По-специално, ако задължението за обществена услуга води до намаляване на прихода, например поради регулирани тарифи, но не засяга разходите, следва да бъде възможно да се определи нетният разход, направен при изпълнението на задължението за обществена услуга въз основа на пропуснатия приход. За да се избегнат неоправдани нарушения на конкуренцията, всички приходи, получени от УОИИ, тоест всички приходи, които доставчикът не би получил, ако не му бе възложено задължението, следва да се вземат предвид за целите на изчисляването на размера на компенсацията. Ако въпросното предприятие притежава специални или изключителни права, свързани с дейности, различни от УОИИ, за която е предоставена помощта, които носят печалба, надвишаваща разумната печалба, или се ползва от други предимства, предоставени от държавата, тази печалба или тези предимства следва да бъдат включени в неговия приход, независимо от класифицирането им за целите на член 107 от Договора.

36) За да се контролира евентуалното кръстосано субсидиране между услуги, когато предприятие извършва дейности, попадащи както в обхвата на конкретна УОИИ или няколко УОИИ, така и извън него, вътрешните му сметки следва да показват разходите и приходите, свързани с всяка УОИИ, отделно от тези за останалите услуги, както и параметрите за разпределяне на тези разходи и приходи.

37) Компенсацията, превишаваща необходимото, за да се покрият нетните разходи, направени от съответното предприятие за извършването на УОИИ, следва да представлява несъвместима държавна помощ, която следва да бъде върната на държавата с лихви. Компенсация, предоставена за извършване на УОИИ, но в действителност използвана от съответното предприятие, за да извършва дейност на друг пазар за цели, различни от посочените в акта на възлагане, не е необходима за извършване на УОИИ и следователно може също да представлява несъвместима държавна помощ, която следва да бъде върната на държавата с лихви.

38) Печалбата на доставчика на услуги, която не превишава съответния суапов процент плюс 100 базисни пункта, следва да не бъде смятана за неразумна. В този контекст за съответния суапов процент се смята процентът на възвръщаемост за безрискова инвестиция. Премията от 100 базисни пункта служи, наред с други неща, за компенсиране на ликвидния риск, свързан с предоставянето на капитал, който е използван за функционирането на услугата през периода на възлагане.

39) В случаите, в които доставчикът на услуги не поема значителен търговски риск, например защото разходите, които прави при извършването на услугата са напълно компенсирани, печалбите, надхвърлящи показателя от съответния суапов процент плюс 100 базисни пункта, следва да не се смятат за разумни.

40) Ако поради специфични обстоятелства не е уместно да се използва процентът на възвръщаемост на капитала, държавите членки трябва да могат да разчитат на други показатели за равнището на печалбата, за да определят каква следва да бъде разумната печалба, като средната възвръщаемост на собствения капитал, възвръщаемостта на вложения капитал, възвръщаемостта на активите или възвръщаемостта на продажбите.

41) Когато определят какво означава разумна печалба, държавите членки следва да могат да въведат стимулиращи критерии, свързани по-специално с качеството на предоставената услуга и ползите от производствената ефективност. Увеличената ефективност не следва да бъде за сметка на качеството на предоставената услуга. Например държавите членки следва да могат да зададат в акта на възлагане цели за производствена ефективност, според които равнището на компенсация зависи от степента, до която са постигнати целите за производствена ефективност. В акта на възлагане може да се предвиди, че ако предприятието не постигне целите, компенсацията се намалява, като се прилага метод за изчисляване, уточнен в него, докато ако предприятието надхвърли целите, компенсацията може да се увеличи съгласно метод, уточнен в акта на възлагане. Възнаграждението за постигната увеличена производствена ефективност следва да се определи на такова равнище, че да е възможно то да бъде поделено по балансиран начин между предприятието и държавата членка и/или потребителите.

42) Въз основа на опита, натрупан при прилагането на Решение 2012/21/ЕС, задължението за последващ контрол за липсата на свръхкомпенсация следва да бъде адаптирано, за да се облекчи административната тежест за държавите членки. Поради това тяхната честота следва да бъде намалена и държавите членки следва да бъдат освободени от такъв контрол, когато компенсацията е предварително определена въз основа на надежден бизнес план. Освен това, когато дейността на доставчика на УОИИ по същество е ограничена до предоставянето на тази УОИИ, а евентуалните му годишни търговски приходи не надвишават 5 % от всичките му годишни приходи през периода на възлагане, като тези търговски приходи могат да се считат за второстепенни по отношение на УОИИ и доставчикът е правно задължен да реинвестира всички свои печалби в предоставянето на тази УОИИ, рискът от неоправдано нарушаване на конкуренцията, свързано с потенциална свръхкомпенсация, е ограничен. В този случай извършването на последващи проверки за установяване на липсата на свръхкомпенсация също не следва да е необходимо. При прилагането на това освобождаване обаче държавите членки следва да гарантират, че търговските приходи остават второстепенни, например чрез проверки на случаен принцип, по-специално в случай на съмнение за злоупотреба.

43) С цел да се намали административната тежест, задълженията за докладване, наложени с Решение 2012/21/ЕС, следва да бъдат отменени. Аналогично, с цел опростяване, задължението за позоваване на споменатото решение в акта за възлагане също следва да бъде отменено. С цел да се поддържа достатъчно равнище на прозрачност по отношение на компенсациите, предоставяни за УОИИ, задълженията за прозрачност, определени в Решение 2012/21/ЕС следва да бъдат адаптирани. Що се отнася до публикуването на информация за индивидуалните помощи, целесъобразно е да се определят прагове, над които това публикуване може да се счита за пропорционално, като се има предвид размерът на помощта.

44) Изключението от изискването за предварително уведомление за определени УОИИ не следва да изключва възможността държавите членки да уведомяват за конкретна мярка за помощ. Ако е подадено такова уведомление или ако Комисията оценява съвместимостта на специфична мярка за помощ вследствие на жалба или *ex officio*, Комисията следва да прецени дали са изпълнени съответните условия. Когато това не е така, мярката следва да се оценява в съответствие с принципите на Съобщението на Комисията относно рамката за държавна помощ под формата на компенсация за обществена услуга ([20]).

45) Настоящото решение следва да се прилага, без да се засягат разпоредбите на Директива 2006/111/ЕО на Комисията ([21]).

46) Настоящото решение следва да се прилага, без да се засягат разпоредбите на Съюза в областта на конкуренцията, и по-специално членове 101 и 102 от Договора.

47) Настоящото решение следва да се прилага, без да се засягат разпоредбите на Съюза в областта на обществените поръчки.

48) Настоящото решение следва да се прилага, без да се засягат по-строгите разпоредби, свързани със задълженията за обществена услуга, съдържащи се в секторното законодателство на Съюза.

([20]) Съобщение на Комисията — Рамка на Европейския съюз за държавна помощ под формата на компенсации за обществени услуги (ОВ C 8, 11.1.2012 г., стр. 15).

([21]) Директива 2006/111/ЕО на Комисията от 16 ноември 2006 г. относно прозрачността на финансовите отношения между държавите членки и публичните предприятия, както и относно финансовата прозрачност в рамките на някои предприятия (ОВ L 318, 17.11.2006 г., стр. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/111/oj).

49) Схемите за помощ, приведени в действие в съответствие с Решение 2012/21/ЕС преди влизането в сила на настоящото решение, следва да продължат да бъдат съвместими с вътрешния пазар и да бъдат освободени от изискването за уведомяване за допълнителен срок от 2 години. Помощ, приведена в действие преди влизането в сила на настоящото решение, която не е била предоставена в съответствие с Решение 2012/21/ЕС, но отговаря на посочените в настоящото решение условия, следва да се смята за съвместима с вътрешния пазар и да се освободи от изискването за уведомяване. С оглед на това, че за социални УОИИ с настоящото решение се въвеждат нови условия, чието действие е ограничено, чрез дерогация и с цел да се защитят бенефициерите на тези съществуващи социални УОИИ, като се вземе предвид и ограниченият потенциал за нарушаване на конкуренцията, свързано с тези УОИИ, схема за помощ или индивидуална помощ за всяка социална УОИИ, приведена в действие преди влизането в сила на настоящото решение, която е била съвместима с вътрешния пазар и освободена от изискването за уведомяване, следва да продължи да бъде съвместима с вътрешния пазар до края на срока на действие на акта за възлагане.

50) Комисията следва да преразгледа настоящото решение при необходимост, като вземе предвид опита, придобит при неговото прилагане.

ПРИЕ НАСТОЯЩОТО РЕШЕНИЕ:

Член 1

Предмет

С настоящото решение се определят условията, при които държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на определени предприятия, натоварени с извършването на услуги от общ икономически интерес (УОИИ), е съвместима с вътрешния пазар и изключена от изискването за уведомяване, посочено в член 108, параграф 3 от Договора. За определянето на получателя на помощта в настоящото решение се прилага понятието за едно и също предприятие, определено в член 2, параграф 2 от Регламент (ЕС) 2023/2832 на Комисията.

Член 2

Приложно поле

1. Освобождаването от изискването за уведомяване, предвидено в член 108, параграф 3 от Договора, посочено в настоящото решение, се прилага за държавната помощ под формата на компенсация за обществена услуга, предоставена на предприятия, натоварени с извършването на УОИИ, както е посочено в член 106, параграф 2 от Договора, която попада в една от следните категории:

а) компенсация, която не надвишава годишна сума от 20 милиона евро за предоставянето на УОИИ в области, различни от транспорта и транспортната инфраструктура, включително социални услуги, които не са посочени в буква в), и лекарства от критично значение;

б) компенсация за предоставяне на УОИИ от болници, предоставящи медицинско обслужване, включително, когато е приложимо, спешно обслужване; извършването на допълнителни дейности, пряко свързани с основните дейности, особено в областта на научните изследвания, не препятства обаче настоящият параграф да бъде прилаган;

в) компенсация за предоставяне на УОИИ за посрещане на социални нужди във връзка със здравеопазването и дългосрочните грижи, грижите за децата, достъпа до пазара на труда и реинтегрирането в него и грижите и социалното включване на уязвими групи, включително физическата достъпност и услугите, свързани с помощни технологии, за лица с увреждания;

г) компенсация за предоставяне на УОИИ за социални жилища, когато услугите за социални жилища отговарят на изискванията, посочени в приложението;

д) компенсация за предоставяне на УОИИ за финансово достъпни жилища, когато услугите за финансово достъпни жилища отговарят на изискванията, посочени в приложението;

е) компенсация за предоставяне на УОИИ във връзка с въздушни или морски връзки към острови, за които средният годишен пътникопоток през 2-те финансови години, предшестващи годината на възлагане на УОИИ, не надвишава 300 000 пътници, а когато морските връзки с островите включват трафик на товари — 75 000 линейни метра товари ([22]);

ж) компенсация за предоставяне на УОИИ във връзка с летища и пристанища, за които средният годишен трафик през 2-те финансови години, предшестващи годината на възлагане на услугата от УОИИ, не надвишава 500 000 пътници за летищата и 400 000 пътници за пристанищата, или за пристанища, разположени в най-отдалечените региони, независимо от средния годишен пътникопоток.

2. Когато размерът на компенсацията, посочен в параграф 1, буква а), се променя през периода на възлагане, годишният размер се изчислява като средната стойност на годишните размери на компенсацията, която се очаква да бъде получена през периода на възлагане.

Годишният праг, посочен в параграф 1, буква а), се прилага за всяка УОИИ, възложена на предприятие. В случай на съвместно или индивидуално възлагане в няколко държави членки прагът на компенсацията се прилага за всяка държава членка, в която се предоставя услугата.

3. Настоящото решение се прилага, когато на дадено предприятие се възлага извършването на УОИИ за срок, който не надвишава 10 години. Когато срокът на възлагане надвишава 10 години, разпоредбите на настоящото решение се прилагат само доколкото от доставчика на услуги се изискват значителни инвестиции, които трябва да бъдат амортизирани през по-дълъг период от време в съответствие с общоприетите счетоводни принципи.

4. Ако през срока на възлагане условията за прилагането на настоящото решение вече не са изпълнени, за помощта се изпраща уведомление в съответствие с член 108, параграф 3 от Договора.

5. В областта на въздушния и морския транспорт настоящото решение се прилага само за държавна помощ под формата на компенсация за обществени услуги, предоставена на предприятия, натоварени с извършването на УОИИ, както е посочено в член 106, параграф 2 от Договора, която е в съответствие с Регламент (ЕО) 1008/2008 и съответно Регламент (ЕИО) 3577/92, когато е приложимо.

6. Настоящото решение не се прилага за държавна помощ под формата на компенсация за обществени услуги, предоставена на предприятия в областта на наземния транспорт.

Член 3

Съвместимост и освобождаване от уведомяване

Държавната помощ под формата на компенсация за извършване на обществена услуга, която изпълнява условията, посочени в настоящото решение, е съвместима с вътрешния пазар и се освобождава от задължението за предварително уведомяване съгласно член 108, параграф 3 от Договора, при условие че държавната помощ спазва също изискванията, произтичащи от Договора или от съответното секторно законодателство на Съюза.

Член 4

Възлагане

Предоставянето на УОИИ се възлага на съответното предприятие с един или повече актове, чиято форма може да се определи от всяка държава членка. В акта или актовете се включва, по-специално следната информация:

а) съдържанието и продължителността на задълженията за предоставяне на обществена услуга;

б) предприятието и когато е приложимо, съответната територия;

в) естеството на всички изключителни или специални права, предоставени на предприятието от предоставящия орган;

([22]) „Линейни метри товари“ се отнася до годишния превозен обем на търговски товарни превозни средства и непридружени ремаркета, измерен в метри лента. Един метър лента съответства на един метър дължина на палубата на превозно средство, широка една лента.

г) описание на механизма за компенсация и параметрите за изчисляване, контролиране и преглед на компенсацията;

д) мерките за избягване и възстановяване на свръхкомпенсации.

Член 5

Компенсация

1. Размерът на компенсацията не надвишава необходимото за покриване на нетния разход, направен при изпълнение на задълженията за обществена услуга, включително разумна печалба.

2. Нетният разход може да се изчисли като разликата между разходите, посочени в параграф 3, и приходите, посочени в параграф 4. Като алтернатива, той може да се изчисли като разликата между нетния разход, понесен от предприятието при изпълнение на задължението за обществена услуга, и нетния разход или печалба на същото предприятие, когато извършва дейност без задължение за обществена услуга.

3. Разходите, които трябва да бъдат взети предвид, съдържат всички разходи, направени при извършването на УОИИ. Те се изчисляват въз основа на следните общоприети принципи за счетоводно отчитане на разходите:

а) когато дейността на предприятието се свежда само до УОИИ, тогава всичките му разходи могат да се вземат предвид;

б) ако предприятието извършва и дейности, попадащи извън обхвата на въпросната УОИИ, се вземат предвид само разходите, свързани с УОИИ;

в) разходите, определени за УОИИ, могат да включват всички преки разходи, направени при извършването на УОИИ, и подходяща част от разходите, които са общи както за УОИИ, така и за другите дейности;

г) разходите, свързани с инвестиции, включително с инфраструктурата, могат да бъдат взети предвид, когато е необходимо, за изпълнението на УОИИ.

4. Приходът, който трябва да се вземе предвид, включва най-малко всички приходи, получени от УОИИ, независимо дали приходите са определени като държавна помощ по смисъла на член 107 от Договора. Ако въпросното предприятие притежава специални или изключителни права, свързани с дейности, различни от УОИИ, за която е предоставена помощта, които носят печалба, надвишаваща разумната печалба, или се ползва от други предимства, предоставени от държавата, тази печалба или тези предимства се включват в неговия приход, независимо от класифицирането им за целите на член 107 от Договора. Съответната държава членка може да реши, че печалбите, натрупани от други дейности извън обхвата на въпросната УОИИ, трябва да бъдат прехвърлени изцяло или частично за финансирането на УОИИ.

5. Когато предприятието извършва дейности, които попадат както в обхвата на конкретна УОИИ или няколко УОИИ, така и извън него, вътрешните му сметки трябва да показват разходите и приходите, свързани с всяка УОИИ, отделно от тези за останалите услуги, както и параметрите за разпределяне на тези разходи и приходи. Разходите, свързани с други дейности извън обхвата на УОИИ, покриват всички преки разходи, съответна част от общите разходи и адекватна възвръщаемост на капитала. Не се предоставя компенсация за разходи, свързани с дейности извън обхвата на УОИИ.

6. Държавите членки изискват съответното предприятие да върне обратно всички получени свръхкомпенсации.

Член 6

Разумна печалба

1. За целите на настоящото решение „разумна печалба“ означава процентът на възвръщаемост на капитала, който би бил изискван от типично предприятие, което обмисля дали да предоставя или не УОИИ за целия срок на възлагането, като се взема предвид равнището на риска. „Процентът на възвръщаемост на капитала“ означава вътрешният процент на възвръщаемост, който предприятието получава от инвестирания капитал за периода на възлагане. Равнището на риска зависи от съответния сектор, вида на услугата и характеристиките на компенсацията.

2. Когато се определя какво означава разумна печалба, държавите членки могат да въведат стимулиращи критерии, свързани по-специално с качеството на предоставената услуга и ползите от производствената ефективност. Увеличената ефективност не е за сметка на качеството на предоставената услуга. Възнаграждението за постигната увеличена производствена ефективност се определя на такова равнище, че да е възможно то да бъде поделено по балансиран начин между предприятието и държавата членка и/или ползвателите.

3. За целите на настоящото решение процент на възвръщаемост на капитала, който не надхвърля съответния суапов процент плюс 100 базисни пункта, се смята за разумен при всички положения. Съответният суапов процент е суаповият процент, чиито падеж и валута съответстват на продължителността и валутата на акта за възлагане. Когато предоставянето на УОИИ не е свързано със значителен търговски или договорен риск, по-специално когато нетният разход, направен при предоставянето на УОИИ, е като цяло напълно компенсиран ex post, разумната печалба не може да надхвърля съответния суапов процент плюс 100 базисни пункта.

4. Когато при специфични обстоятелства не е уместно да се използва процентът на възвръщаемост на капитала, държавите членки могат да разчитат на други показатели за равнището на печалбата, освен процента на възвръщаемост на капитала, за да определят каква следва да бъде разумната печалба, като средната възвръщаемост на собствения капитал, възвръщаемостта на вложения капитал, възвръщаемостта на активите или възвръщаемостта на продажбите. „Възвръщаемостта“ означава приходите преди лихви и данъци за годината. Средната възвръщаемост се получава, като се използва сконтовият коефициент за продължителността на договора, както е уточнено в съобщението на Комисията относно преразглеждане на метода за определяне на референтните и сконтови лихвени проценти ([23]). Независимо от избрания показател, държавата членка трябва да е в състояние да предостави на Комисията при поискване доказателства, че печалбата не надхвърля това, което се изисква от типично предприятие, което обмисля дали да предоставя или не услуга от общ икономически интерес, например като предостави информация за постигнатата възвръщаемост при подобен тип договори, възложени при конкурентни условия.

Член 7

Контрол за свръхкомпенсация

1. Държавите членки гарантират, че компенсацията, предоставена за извършване на УОИИ, отговаря на изискванията, посочени в настоящото решение, и по-специално че предприятието не получава компенсация над сумата, определена в съответствие с член 5. При поискване от страна на Комисията държавите членки представят доказателства за спазването на тази разпоредба. За тази цел държавите членки извършват редовни проверки най-малко на всеки 5 години през срока на възлагане и в края на този срок.

2. Когато държавата членка е определила фиксирано равнище на компенсация за УОИИ, чрез което по подходящ начин се предвижда и включва увеличената ефективност, която се очаква да постигне доставчикът на услуги през времетраенето на възлагането, въз основа на правилно разпределение на разходите и приходите и разумни хипотези, проверката за свръхкомпенсация се ограничава до контролиране на това, че равнището на печалба, на което има право доставчикът съгласно акта за възлагане, е разумно от *ex ante* гледна точка.

3. Когато дейността на доставчика на УОИИ по същество е ограничена до предоставянето на тази УОИИ, а годишните му търговски приходи не надвишават 5 % от всичките му годишни приходи през периода на възлагане и доставчикът е правно задължен да реинвестира всички свои печалби в предоставянето на тази УОИИ, не са необходими последващи проверки за установяване на липсата на свръхкомпенсация. При прилагането на това освобождаване държавите членки гарантират, че търговските приходи остават второстепенни за предоставянето на УОИИ.

4. Когато предприятие е получило компенсация над сумата, определена в съответствие с член 5, съответната държава членка изисква съответното предприятие да върне обратно всички получени свръхкомпенсации. Ако в текущо възложена УОИИ се предвиждат бъдещи плащания за компенсация, параметрите за изчисляване на компенсацията се актуализират за в бъдеще, а когато размерът на свръхкомпенсацията не надвишава 10 % от размера на средната годишна компенсация, тази свръхкомпенсация може да бъде приспадната от следващото плащане за компенсация.

([23]) Съобщение на Комисията относно преразглеждане на метода за определяне на референтните и сконтови лихвени проценти (ОВ C 14, 19.1.2008 г, стр. 6).

Член 8

Прозрачност

1. Държавите членки гарантират, че от 1 януари 2028 г. информацията за помощта, надхвърляща 1 милион евро на предприятие и на УОИИ през периода на възлагане, се регистрира в централен регистър на национално равнище или на равнището на Съюза. Информацията в централния регистър съдържа идентификацията на бенефициера, национално правно основание, размера на компенсацията, датата на предоставяне, срока на възлагане, предоставящия орган, инструмента за помощ и съответния сектор въз основа на статистическата класификация на икономическите дейности в Съюза („класификация NACE“). Централният регистър се създава по такъв начин, че да е възможен лесен публичен достъп до информацията, като същевременно се гарантира спазването на правилата на Съюза относно защитата на данните, включително чрез псевдонимизация на конкретни вписвания, когато е необходимо.

2. Държавите членки регистрират информацията, посочена в параграф 1, в централния регистър за помощи, отпуснати от всеки орган в съответната държава членка, в срок от 20 работни дни след предоставянето на помощта. Държавите членки предприемат подходящи мерки, за да гарантират точността на данните, съдържащи се в централния регистър.

3. Държавите членки съхраняват регистрираната информация за отпуснатата помощ в продължение на 10 години от датата, на която помощта е отпусната.

4. По писмено искане от Комисията съответната държава членка предоставя на Комисията до 20 работни дни или в по-дълъг срок, определен в искането, цялата информация, която Комисията счита за необходима, за да прецени дали са спазени условията по настоящото решение.

Член 9

Преходни разпоредби

Настоящото решение се прилага за следните индивидуални помощи и схеми за помощ:

а) всяка схема за помощ, приведена в действие преди влизането в сила на настоящото решение, която е била съвместима с вътрешния пазар и е била освободена от изискването за уведомяване в съответствие с Решение 2012/21/ЕС, продължава да бъде съвместима с вътрешния пазар и да бъде освободена от изискването за уведомяване за допълнителен срок от 2 години, считано от влизането в сила на настоящото решение;

б) всяка схема за помощ или индивидуална помощ за социална УОИИ, приведена в действие преди влизането в сила на настоящото решение, която е била съвместима с вътрешния пазар и освободена от изискването за уведомяване в съответствие с Решение 2012/21/ЕО, продължава да бъде съвместима с вътрешния пазар и да бъде освободена от изискването за уведомяване до края на срока на действие на акта за възлагане;

в) всяка схема за помощ или индивидуална помощ, приведена в действие преди влизането в сила на настоящото решение, която не е била съвместима с вътрешния пазар, нито освободена от изискването за уведомяване в съответствие с Решение 2012/21/ЕС, но която отговаря на посочените в настоящото решение условия, по-специално на определените в член 2, параграф 3, се смята за съвместима с вътрешния пазар и се освобождава от изискването за предварително уведомяване.

Член 10

Отмяна

Решение 2012/21/ЕС се отменя.

Член 11

Влизане в сила

Настоящото решение влиза в сила на двадесетия ден след деня на публикуването му в *Официален вестник на Европейския съюз*.

Съставено в Страсбург на 16 декември 2025 година.

За Комисията
Председател
Ursula VON DER LEYEN

ПРИЛОЖЕНИЕ

1. Социалните жилища като УОИИ за целите на настоящото решение отговарят на следните изисквания:

   а. да се предоставят на домакинства в неравностойно положение или групи в неравностойно социално положение, включително на бездомни хора, които поради ограничения в платежоспособността не са в състояние да получат жилище при пазарни условия; УОИИ за социални жилища могат да включват ограничена част домакинства, които не са в неравностойно положение, за да се избегне пространственото концентриране на бедността.

   б. да отговарят на минималните стандарти за качество, на екологичните стандарти и на изискванията за физическа достъпност, които са в сила в държавата членка.

   в. да бъдат на разположение за целите на социално жилище за минимален период от 20 години от началото на предоставянето на услугата. Държавите членки могат да разрешат по-кратък период, при условие че това е надлежно обосновано, например от временното естество на държавната намеса. При поискване в съответствие с член 8, параграф 4 тази обосновка трябва да бъде документирана и предадена на Комисията.

   Когато дейността на доставчика на УОИИ по същество е ограничена до предоставянето на тази УОИИ, а годишните му търговски приходи не надвишават 5 % от всичките му годишни приходи през периода на възлагане и доставчикът е правно задължен да реинвестира всички свои печалби в тази УОИИ, той може да бъде освободен от това задължение за спазване на минимална продължителност от 20 години. При прилагането на това освобождаване държавите членки гарантират, че търговските приходи остават спомагателни спрямо предоставянето на УОИИ.

   г. компенсацията за УОИИ за социални жилища може да покрива инвестиционните разходи за построяването на нови сгради, включително придобиването на земя, придобиването на съществуващи апартаменти или сгради, които да бъдат преобразувани или санирани, преобразуването или санирането на съществуващи апартаменти или сгради (или техни отделни сградни компоненти), спазването на изискванията за физическа достъпност за възрастни хора или хора с увреждания, спазването на екологичните стандарти, адаптирането с цел издръжливост спрямо изменението на климата, както и оперативните разходи, когато това е необходимо за експлоатацията на услугата.

2. Финансово достъпните жилища като УОИИ за целите на настоящото решение отговарят на следните изисквания:

   а. предоставят се на домакинствата, които не са в състояние, поради условията на пазара и по-специално неговата неефективност, да получат достъп до жилища при приемливи условия.

   Финансовата достъпност на жилищата следва да бъде измервана въз основа на надеждни показатели, например съотношението наем/доход, съотношението между плащане по ипотека и доход, съотношението цена/доход, процента на прекомерни жилищни разходи или годините доход, необходими за закупуване на жилище. Разходите за енергия трябва да се разглеждат като част от общите жилищни разходи.

   Определянето от страна на държавата членка на нуждите от финансово достъпни жилища, както и използваните показатели и референтни стойности, трябва да се документират и предават на Комисията при поискване в съответствие с член 8, параграф 4.

   От УОИИ за социални жилища трябва да се ползват домакинствата, които действително се нуждаят от тях, по-специално като се вземат предвид доходите и съставът на домакинството.

   Държавите членки трябва да гарантират, че субсидираните жилища се използват и ще продължат да се използват за финансово достъпни жилища.

   б. цените или наемите на финансово достъпните жилища трябва да са под пазарните и да се определят въз основа на прозрачни критерии, като доход на домакинствата, пазарни цени, разходи, направени от доставчиците на жилища. В цените или наемите на жилищата могат също да бъдат взети предвид други жилищни разходи, като например разходите за енергия.

   в. цените или наемите на жилищата не трябва да бъдат намалявани под това, което е необходимо, за да се гарантира финансовата достъпност за допустимите домакинства.

   г. да отговарят на минималните стандарти за качество, на екологичните стандарти и на изискванията за физическа достъпност, които са в сила в държавите членки.

   д. да бъдат отворени при равни условия за всички доставчици, които са в състояние да предоставят услугата, независимо от техния правен статут и/или публичен или частен характер.

е. да бъдат на разположение за целите на финансово достъпно жилище за минимален период от 20 години от началото на предоставянето на услугата. Държавите членки могат да разрешат по-кратък период, при условие че това е надлежно обосновано, например от временното естество на държавната намеса. При поискване в съответствие с член 8, параграф 4 тази обосновка трябва да бъде документирана и предадена на Комисията.

Когато дейността на доставчика на УОИИ по същество е ограничена до предоставянето на тази УОИИ, а годишните му търговски приходи не надвишават 5 % от всичките му годишни приходи през периода на възлагане и доставчикът е правно задължен да реинвестира всички свои печалби в тази УОИИ, той може да бъде освободен от това задължение за спазване на минимална продължителност от 20 години. При прилагането на това освобождаване държавите членки гарантират, че търговските приходи остават спомагателни спрямо предоставянето на УОИИ.

ж. скомпенсацията за УОИИ за финансово достъпни жилища може да покрива инвестиционните разходи за построяването на нови сгради, включително придобиването на земя, придобиването на съществуващи апартаменти или сгради, които да бъдат преобразувани или санирани, преобразуването или санирането на съществуващи апартаменти или сгради (или техни отделни сградни компоненти), спазването на изискванията за физическа достъпност за възрастни хора или хора с увреждания, спазването на екологичните стандарти, адаптирането с цел издръжливост спрямо изменението на климата, както и оперативните разходи, когато това е необходимо за експлоатацията на услугата.